

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:	
Helyben:	Vidékre küldve:
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.
Fél évre . . . 5	Fél évre . . . 8
Negyed évre . . . 2 . . . 50 .	Negyed évre . . . 4
Egy óra	Egy óra
Egyes szám ára 4 fillér.	

Szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Adószámok: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A „Pusztaszeri Árpád-Egyesület.”

Szeged város polgárságának egy lelkes töredéke évek óta elzarándokol augusztus hó első vasárnapján Pusztaszerre, hol isteni szolgálattal kapcsolatos hazafias ünnepély keretében áldozat-Árpád, a honfoglaló fejedelem iránt tartozó és mélyen érzett kegyeletének. Ez a hazafias társaság, melynek lelkesedése évről-évre szélesebb rétegekben ébresztett országos érdeklődést Pusztaszer szent földje iránt, úgy, hogy 1901-iki zárandoklata már országos jellegű, fontos, hazafias tüntetéssé izmosodott: a folyó évben időt és fáradságot nem kímélve, minden előkészület megtett, hogy szabályszerű országos társulatban egyesítse mindazon lelkes hazafiakat és honleányokat, kiknek szívében olthatatlan lánggal ég a honfoglaló Árpád fejedelem fényes és kimagasló történelmi egyénisége iránt tartozó hála és kegyelet. Az országos egyesület címe: „Pusztaszeri Árpád-Egyesület.” Székhelye: Szeged. Célja: a) A honfoglaló Árpád fejedelem iránt érzett kegyelet és hála országos ébrentartása és fokozása. b) A pusztaszeri apátság romjai fölé egy emlékszerű (monumentális) Árpád-templom emelése. A „Pusztaszeri Árpád-Egyesület” 1902. augusztus 3-án fogja megtartani ünnepélyes alakuló közgyűlését Pusztaszeren, hol ugyanakkor fogjuk egyháziilag megáldani és elnevezni a hét magyar vezér emlékére a millenáris Árpád-szobor köré 1902. apr. 3-án elültetett 7 gyönyörű hársfát, hazafias ünnepségek keretében. Ezen fontos és elragadó hazafias manifesztációra, mely a pusztaszeri apátság helyén, lehetőleg Isten szabad keze alatt, az első országgyűlés módjára fog lefolyni, tisztelettel és hazafias bizalommal hívjuk meg az egész ország hazafias közönségét.

Ez a felhívás, mint valami hatalmas, büvös-bájos, elragadó kürtszó rivalg felénk az ősmagyarország egyik ősi fészkeből, a Tiszaparti kies Szegedről.

A Vázsonyiék nemzeti multunkat tapodó, a hazátlanúsággal hivalkodó, az ősiséget, az ősi nagy vezéreket és erényeket sáros kézzel tépászó czábár, korcs korszakában, mintha csak nemzeti lobogós, turul madaras, a hazaszeretet hatalmas, nemes erényeivel páncélozott sereg vonulna fel Pusztaszerre, az első országgyűlés színhelyére, a szent romokhoz, melyeket a magyar pusztá illatos, délibábos levegője csókolgat körül,

Ünnepi öröm, midőn e mozgalomról írhatok. Midőn egy országos „Pusztaszeri Árpád-Egyesület” alakulását hirdethetem e függetlenségi magyar lap hasábjairól. De még inkább fokozódik ezen örömöm, a mért hogy e mozgalom székhelye Szeged, a mért hogy e mozgalom kezdeményezői éppen szegedi polgárok. E város, e város polgársága magyarságánál, nagyságánál fogva valójában hivatott az ősök tiszteletének, a honalapító Árpád iránti szerelmes hódolatnak ébrentartására.

A szent magyar folyótól, a kanyargó Tiszától öntözött szigetek, ligetek, berkek, halászatra, vadászatra, baromtenyésztésre tündérekertként alkalmas és vonzó rónák a honalapítás korában hivatott szállással szolgáltak Árpád népének. Ez a megtelepedett faj, a honfoglalók maiglan büszke, erős és állhatatos ivadéka birtokolja Szegedet, a szegedi áldott rónákat, melyek-

nek csupán egyedül a fehértanyaházai-ban, a pusztai részein, mintegy 35 ezer földmives magyar él erős munkában, de az ősi föld mellett az ősi, erős erényeket is megtartva.

Ez a város, ennek a városnak a polgársága valóban hivatott a honalapító Árpád vezér iránti szerelmes hódolatnak az ébrentartására. A magyar faj kohója ez a város, mely nemes érczet olvaszt az immáron hajh nagyon is elsalakosodott magyarságnak.

Számos csapások sujtották ezt az ősi magyar várost. Még éltető kedves anyja, a szent Tisza folyó is ellene támadt. A polgárság elszegényedett, noha a másik Tisza, a fekete Tisza átkosjóvöltából cifrává építették romjaiból a várost, mely hasonlatos lett a cifra koporsóhoz. Ez idő óta különféle kalandorok kísérletező helyévé és elődiek tanyájává látszott sülyedni az ősi erkölcsű, ősi erős Szeged. A züllesztől lehetett volna féltetni . . . De a feltámadt polgárerények, önértzet, összetartás, az ősi faj tiszta, hamisítatlan erője a dudvás korszakon keresztül gázol és Szeged mint a magyarság bástyája élni, állni fog és mint hajdanta hű, erős harcosokat növel a magyarságnak.

Ez a szegedi felhívás is az országos „Pusztaszeri Árpád-Egyesület” alakítására, a multunk nagy vezérei iránti hódolásra, az ősi magyar erényeknek a szent oltárra való helyezésére elragadó, hatalmas kürtszava a

Magánosan — magyarosan.

Falusias magyarosságom
 Nem illik fényes úri körbe.
 Selymök illata, suhogása
 Tudom, hogy engem csak gyötörne!
 S hány magamfajta koldus vágyik
 Pucczos, fényes nagyúri házba . . .
 S mint nappal a cigány a várost,
 Én elkerülöm nagy vigyázva.
 Én rám ne nézzen görbe szemmel
 Selymes szülők piperkőcz fattya.
 Sulytásokkal kivart atillám
 Illatos lányhad ne kaczagja!
 Ne is szálljon gunyos mosolygás
 A szönyeges termen keresztül,
 Ha sarkantyum pengő tarélya,
 Magyar nótára összecsendül!
 Igazszavu magyar magyarral
 Szomorun, vigan elnótázok . . .
 Ha bus beszédem vigra fordul
 Eláldom ezt a szép világot!

S tarélys sarkantyum keményen
 Magyar virtussal összevágom,
 S minden nagyuri csillogásnál
 Virágosabb a boldogságom!

Gyökössy Endre.

József császár és az „Arany Páva”.

(Egy öreg vendégfogadó történetéből.)

Híres, nevezetes vendégfogadó volt Szeged városában az „Arany Páva”. Jeles, urak szállottak abba. Pedig emeletre sem volt építve. Csak afele széles hátú, zsendely tetős, földszintes téglá-épület volt. Egyébként a téglából való építkezés már magában véve ritkaság volt abban az időben, mert jó öregeink — fecskemódra — a földsarából építették a lakóházakat.

József császár a „kalapos király” is

megszállott egy izben az „Arany Páva” vendégfogadóban, a mikor Szegeden utazott keresztül.

A császárt a szebbik, tágasabbik szobába kvartélyozták be. A díofa pohártartó tetején almák illatoztak. A ramos tükört pávatoll bokréta díszítette. De mégis legszebb volt a szobában a tornyos nyoszolya.

Ahhoz értő mesterek ezt a nyoszolyát is díofából faragták, és valójában oly szép, oly remek nyoszolya volt, hogy nálánál a szobában csak az a fiatal kocsmárosné volt remekebb, aki patyolatos kezével vetette föl, ebben a nyoszolyában, a császár számára a duzzadó párnákat.

József császár a zöld kabátjában, — a térden felül érő lovagló csizmás fehér nadrágjában, az okos, ragyogós kék szemével nem volt legutolsó ember. Ha császár nem lett volna, a menyecskének bizonyosan akkor is szemébe tűnt volna katona uram. De még százszor inkább szemébe tűnt a császárnak a szegedi szép kocsmárosné.

biztató jövőnek. Egyszerű, de lelkes magyar polgárok állanak e mozgalomnak az élén. 7 hársfát ültettek a pusztaszeri földbe, hogy mire e hársak iombja alatt a hazafi megpihenhet, az építendő Árpád templom sugártornyából iszengő harangszó ércnyelve beszélhessen, hirdethesse szót e virágillatos nagy pusztába a régi dicsőséget és hogy csak a régi magyar nemzeti alapon épülhet tovább, állhat fent a magyarságnak biztos háza.

Derék szegedi polgár testvérek, kik Pusztaszeren a hét magyar vezér gyönyörű hársfáját ültették, a kik országos „Pusztaszeri Árpád-Egyesület” alakításához hívjátok társul a magyarság lelkesebbjeit, akik az ősök iránti tiszteletnek, sz retetnek, az ősi erények ébren tartásának, a szent pusztában templomot is akartok építeni, ti érdemesek vagytok a magyarságnak nagyrabecsülésére és testvéri felkarolására. Példaadásotok csillag ebben a sötét, tompult, erőtlen korban. Azértlan isten áldása legyen ti veletek és növeljen az általatok ültetett pusztaszeri hét hársfából terebélyes, örökéletű szent fákat ennek a mai vezérnélküli árva magyarságnak.

Ifjabb Móricz Pál.

Árpád-ünnep Pusztaszeren.

(Augusztus 3-dikán.)

Lapunk irányezikében foglalkozunk a szegedi lelkes, hazafias, magyarok által indított felséges és elragadó nemzeti mozgalommal, hogy a honalapító ősök iránti tiszteletnek, Árpád vezér dicső emlékének ébren tartására, erősítésére, ezáltal a magyar önértetnek, erőnek, erélynek és bizalomnak az élesztésére alakítsunk országos „Pusztaszeri Árpád Egyesületet”.

Minden magyar testvéri pártolására

Pipaes-piros és piczi, magossarku papucsában, mint csak a virágszál rengett-ringgott a kerek bokája menyecske. Virágos selyem volt a kötője. Hát még a pruszlikja miként feszült és a dudoros patyolat ingvallja szabadon hagyta a gömbölyű karját és a szegedies kontyba kötött fekete selyem keszkenő alól, a rozsaalvél szép kis fülecskék mellől ingerletesen csüngött le a liljamos női arcra a göndör hunczutka. A szép kocsmárosné piros ajkánál pirosabb paprika a széles szegedi határban sem termett, már pedig a piros paprikának a szegedi föld a hazája; hanem a kerek, apró, fehér fogak annál inkább ragyogtak, kacagtak a tejfehér arcból nevető piros ajkak közül. Hát meg az a libegős szempilla? Ibolya viragnál is sötétekebb szempár villogott az alól.

A míg a karsu kocsmárosné a nyoszolyát a hat parnára felvetegette: József császár is bele-belekacsintott ezekbe az ibolyavirágos szemekbe. A császári koronán már csak bizonyosan sok gyönyörű ragyogó gyémánt van, de a császár ur a legnagyobb gyémántját is aligha sajnálta volna odaadni a szegedi szépséges kocsmárosné ibo-

érdemes ez a mozgalom, ez a kezdeményezés, melyet a „Pusztaszeri Árpád Egyesület” előkészítő bizottsága lelkes, emelkedett hangú felhívásban ösmertet és közöl a magyarsággal. Lapunk terjedelménél fogva, most csak egy töredékét közölhetjük le, ennek a becses felhívásnak, a melyre még máskor visszatérünk s közöljük azt, most pedig a Szeged székhelyű „Pusztaszeri Árpád Egyesület” 1902 évi augusztus hó 3-dikán, Pusztaszeren tartandó Árpád-ünnepének és alakuló közgyűlésének sorrendjét ösmertetjük meg olvasóinkkal.

I.

1902. augusztus hó 2-an a székesfővárosi és vidéki vendégek ünnepélyes fogadtatása a Szeged és Szeged Rókus palyaudvarokon, elszállásolás és este 8 óraker ismerkedési estély a Kass vigadóban. Az ünnepélyes fogadtatást és elszállásolás megkönnyítését illetőleg csak azok számíthatnak az előkészítő bizottság előzékenységére, a kik részvételi szándékukat legkésőbbben 1902. évi július hó 27-ikéig a bizottságnál bejelentik és a 3 kor. fuvardíjat beküldik.

II.

1902. augusztus 3-an reggel 5 óraker indulás Pusztaszerre a szegedi tüzoltó-laktanyára elől. Az előre jelentkezők részére egyszerű, jó kocsiokról úgy itt, mint a kisteleki állomáson kiszállók részére a bizottság gondoskodik. Szegedről Pusztaszerre és vissza a fuvardíj személyenkint 3 korona. (Egy kocsin 3 résztvevő részére lesz hely.) A zászlós menetet Pusztaszer határán Beck István és Terescsényi Gyula vezetése alatt lovasbandérium varja. Reggel 7^{1/2} óraker tarackklóvócska jelzik a menet közeledését. Megérkezés a történelmi nevezetességű szent helyre. — Sátor verés, táborba-szállás, reggeli (Ellátásáról mindenki maga gondoskodik. A helyszínen, jóhírű magyaros vendéglő lesz, mely méltányos áron szolgáltat ki jóízű ételeket és hűsítő tiszta italokat.) Előkészületek az ünnepségre.

III.

Reggel 9 óraker szent mise és szent beszéd, tartja főt. Váradi Gyula szegedi r. kath. áldozár. Szent mise alatt ősrégi magyar egyházi énekeket ad elő a koszorús „Szegedi Dalárda.”

IV.

Árpád-ünnepély és a hét vezér fájának felavatása.

lyavirágos szemének a tekintetéért, mert mikor az „Arany Páva” fogadósnéja a nyoszolyát felvetette és imhol szemlesütve, pirult arczeval, csöndesen józszakát kívánt a császár urnak, a császár ur még egyszer visszahívta a szegedi szépséges fogadósnét. Sugott valamit a fülebe . . . De még csak akkor pirult irult igazán a menyecske, mi dőn ezután később a császár tulajdon kezéről huzta le a drága köves czimeres gyűrűt . . . A gyűrű ugyan nagy is volt arra a piczi kézre. De mindegy! Mert az öreg Arany Pávás gazda, a rokkant inu vén fogadós, midőn — bizonyos idő multán — keresztelőre hívta össze a fél Szeged városát (fut kereszteltek!), mondom, Arany Pávás gazduram büszkén mutogatta a vendégeinek a József császár ajándékát, a drága köves, czimeres császári gyűrűt . . .

A toronyos bölesőre hajolt a fiatal aszszony. Ő hallgatott. Az öreg gazda sok dicsékvésére csak a telt, piros ajka körül és a rózsagódrös állán futkosott csintalan mosoly. Hejh, mert az ifjasszony volt a Páva fogadóban az igazi arany páva.

Ifjabb Móricz Pál.

1. „Himnusz”. Éneklí a „Szegedi Dalárda.”

2. „Alkalmi költemény”. Szavalja Pósa Lajos.

3. „Ünnepi beszéd”. Mondja Dr. Becsey Károly.

4. „Szentelt hantok”. Éneklí a „Szegedi Dalárda.”

5. A hétvezér emlékére ültetett hársfák egyházi megszentelése és elnevezése a következő sorrendben tartandó rövid beszédek kíséretében:

Almos fájánál Váradi Gyula (róm. kath. lelkész.)

Előd fájánál Kovács József (tüzoltó-főparancsnok).

Kund fájánál Dr. Becsey Károly (városi képviselő).

Ond fájánál Szeged szab. kir. város közönsége képviselőtében Dr. Gaál Endre (tanácsnok).

Tas fájánál Sárj János (iparos).

Huba fájánál Hirhager Ferencz (iparos). Töhötöm fájánál Terescsényi Gyula (városi hivatalnok).

6. „Záróbeszéd”. Tartja: Labdy Antal (gyáros).

7. „Szózat.” Éneklí: a „Szegedi Dalárda.”

V.

A „Pusztaszeri Árpád Egyesület” alakuló közgyűlése. 1. Megnyitó beszéd, tartja Kovács József biz. elnök. 2. Korelnök és korjegyző választás. 3. Az alapszabályok előterjesztése és elfogadása fölötti határozatok. 4. A tisztségek, tisztikar és választmány megválasztása. 5. Hazafias beszéd tartja dr. Kószó István. 6. Indítványok. (Csak azok az indítványok tárgyalatnak, melyek az előkészítő bizottságnál a közgyűlés előtt legalább 8 nappal írásban benyújtatnak.) 7. A közgyűlés berekesztése a megválasztott elnök által.

VI.

Áldomás.

VII.

Délután 3 óraker népünnepély a következő sorrend szerint: 1. Tanulók verseny-szavalása. 2. Futásverseny, díjbirkózás, zsáklutás, táncverseny. 3. Rouland mester bűvészeti és tűzijáték mutatványai. A Turul madár megdicsőülése. 4. Lóverseny, melyre a jelentkezők a helyszínen fogadtatnak el. 5. Versenydíjak és emléktárgyak kiosztása.

VIII.

Visszavonulás a sátrakba. Készülődés. Bucsuzás az ismerősöktől. Este 7 óraker indulás Szegedre, hol este 9 óraker társasvacsora a Kass-vigadóban.

IX.

Tájékoztató. Kívánatosnak tartja a bizottság, hogy a magasztos és erkölcsi kihatásában páratlanul jelentőségteljes országos ünnepségen résztvevő hazafiak és honleányok lehetőleg magyar ruhakban, nemzeti színű jelvényekkel jelenjenek meg. Az ünnepség bármily részletére vonatkozó tudakozódás, bejelentés a „Pusztaszeri Árpád-Egyesület” előkészítő-bizottságához intézendő (Szegeden, városi tüzoltó laktanya.) Kelt-Szegeden, 1902. évi június hó 21-én.

Az előkészítő bizottság.

A debreczeni Csokonai-kör 1901 évi jelentése.

Érdem szerint méltattuk már a hazafias debreczeni kultur egyesületnek működését, hivatását, és még ekkor megjegyeztük, hogy közölni fogjuk a jelentését, mely nem,

csak a kör, de Debreczen szellemi életének is hű tükré, azért mindnyájunkra érdekes és tanulságos. Így hangzik.

Ha a gondolkozó magánember életének egy-egy időszaka mondjuk egy-egy éve, elteltével magába száll és mérleget készít szellemi és anyagi tőkéiről egyaránt, ez annak az okos magánembernek memento mori. Számbavétele annak, mennyire haladt eddig, mit ért el anyagiakban és szellemekben egyaránt; megvalósította-e feltett szándékait, sikerült-e és mennyire elérni kitűzött céljait, — és megfontolása annak, hogy mi az, amit még élete feladataul, megvalósítandó célul maga elé kitűzhet, mi es mennyi az a szellemi és anyagi tőke amit a maga, családja, esetleg szülő városa, avagy — ha élete pályája oly széles körben foly, — hazája és a művelt társalom javáragyújthat, ha a gondviselés életének kedvez.

A magánembernek okos és hasznos dolog időnként ily számadástételre vonni magát. Kulturális intézetnek, erkölcsi testületnek ez főfontosságú kötelessége.

Az emberi viszonyokhoz mérten örök életre hivatott erkölcsi testületnek e magabiztossága azonban nem memento mori. Nincs meg benne az a tragikus vonás, a mi az egyén emberies, humanus küzdelmeit oly rokonszenvenessé, de egyszersmind oly kisszerűvé teszi, az, hogy az élő embernek mindig gondolnia kell a végre, a halálra, a mely vagyagnak és terveknak, célloknak és sikereknek — athághatatlan határt szab.

Erkölcsi testületeknél, mint a mi körünk is, ez a periodus csak egy percny megállás a végtelennek el nem határolt látszó ösvényen. Megvizsgálása a működő erőknél és elért eredményeknél; kitűzése a megvalósítandó céloknak, tekintet nélkül arra, hogy az ember, ki az ügynek szolgál, halandó s csak azt tekintve, hogy az a nemes ügy, az az eszme, a melynek szolgálatában — állunk, halhatatlan. Alapszabályaink 4. ik szakasza bőven meghatározza s részletesen leírja, mi a Csokonai-körnek célja és feladata.

Kettős e cél. Az egyik általános: a műveltség, a szellemi élet, a szép érzék fejlesztése, a másik speciális: a Csokonai kultusz művelése.

Számadásunkat gondos sáfárként megtevéen, nincs okunk szégyenkezni a miatt, mintha e feladatok megvalósítása körül az elmúlt évben nem tettük volna meg a töltünk telhetőt. Nem mondom én hogy többet nem tehetünk volna; hiszen a hol az erő kifejtése nincs az egyes egyén képességei által korlátozva, sem az egyén elmúlt életéhez kapcsolva; ott mérhetetlen az az erő, a mit kifejteni és beláthatatlan az az eredmény, felbecsülhetetlen az a siker, a mit elérni lehetne.

Lelkiismeretünk nyugodt lehet. A bő termés, a nagy áldás Isten segédletétől is függ. Majd eljőhet és hisszük, el is jön az idő a midőn gazdagabb aratásról számolhatunk. De ezt nem mondja senki, hogy meg ne munkáltuk, fel ne szántottuk volna azt a kicsiny területet, a mely rendelkezésünkre állott s elpocsékoltuk volna azt a termést, a mit learattunk.

Körünk általános céljainak megvalósítása körüli fáradoásunkat legszebb siker koronázta annál a vállalatunknál, a melylyel nem csak a műveltség oltárán aldoztunk, de a haza és fajszeretnek is faklyát gyújtottunk. A székely mentő-akció támogatására rendezett felolvasó-estélyünket értjük, melyen jelenkori irodalmunk székely származású oly kiváló képviselői vettek nagy hatású előadásaikkal részt mint Benedek Elek, Jakab Ödön, Gaál Mózes.

Nem is választható el a magyar műveltség ápolása, a magyar haza és a magyar faj szolgálatától.

Édes hazánk területén, — sajnos, — oly ritka hely az olyan, emint Debreczen, a hol nem érzik, nem fáj az a seb, s melyet az idegen nemzetiségek fajgyűlölete üt, vagy a mely amannál még veszedelmesebb önsorvadásunkból ered.

Ez nekünk szerencsénk, de nem érdemünk. Érdemünk ez lenne, ha ezt a szerencsés helyzetet kiaknáználva, erőnket kifejtve, egyfelől a magyar faj minden kiváló tulajdonságát a legfényesebb ragyogásban mutatnók be a nagy magyar műveit társadalomnak követendő példaként, másfelől anyagi és szellemi kapcsolatot létesitenénk hazánknak azon veszélyeztetett pontjaival, a hol szép hazánk testét egy fajgyűlölet okozta, mint önsorvadásunkból eredő sebek borítják.

Jól szépen és igazán mondták Györfy Gyula orsz. gyűl. képviselő és Jancsó Benedek, e kiváló publiczista és történetíró, a felolvasó-este utáni lakomán, hogy a haza veszélyeztetett helyeinek, különösből a székelységnek, de hazánk azon vidékeinek is, a hol a nemzetiségi izgatás, vagy a kivándorlás ragylya pusztít, — nem alalmazná, nem könyörödományra, nem egy falat kenyérré van szüksége. Ha gy akarunk segíteni rajtuk, a segítségnek ez a módja és mértéke megbélyegezné a szenvedőt és az adakozót egyaránt.

Szeretetre van nekik szükségük, a melylyel mi, az erős testvér testi és lelki erőt, önbizalmat, hitet lehelljünk a szenvedő, sorvadó testvéreink testébe és lelkébe. Ne künk pedig arra volna szükségünk, az volna kötelességünk, hogy erőnket minél tejjesebben kifejtsük, szeretetünket erőtlenebb és sorvadó testvéreink iránt tápláljuk és minél inkább kitartassuk, ismerjük fel magunk és fajunk iránti kötelességeinket, ébredjünk tudatára a mi nemes hivatásunknak, — hogy az a szeretet és hajlandóság, melylyel sorvadó testvéreinkhez fordulunk, ne legyen meddő, — és az az erő, a melyben előtűnik is, idegen és gyűlölködő nemzetiségeink előtt is feltűnünk imponáljon.

Ez alkalommal ezen a felolvasó estén, igazán éreztük s boldogan élveztük azt, hogy Debreczen szíve a Csokonai kör kebelében dobog, hogy városunk szellemi életének központja, legalább arra a kevés időre, csakugyan körünkben volt, körünkben nyilvanult meg s fejtette ki magát hatalmasan.

Egyébként nem lehet tagadnunk, hogy körünk még tavoi áll annak a kitűzött céljának teljes megvalósításától, a mely szerint városunk szellemi életének központját körünknek kellene kepeznie.

Sőt azt sem szabad tagadnunk, van nek aggasztó jelenségek, melyek azt mutatják, hogy ez a szellemi élet, amelynek körünk központját kellene hogy képezze, olyan, mint az össze nem rakott mozaik; egyáltalán nincs sem központja, sem egyéb formája. Zűrzavar és törmelék.

De fennen kell hangoztatnunk azt is, hogy vannak biztató jelenségek, amelyek meggyőzhetnek minden mélyebben járó és gondolkozó elmét, hogy ez a szétagoltság, ez a rendezetlenség és rendszertelenség, ez a — hogy úgy mondjuk chaosz, az elemek lételét — és nem az ellenkezőt bizonyítja, és csak az az összefoglaló, rendező és vezető erő hiányzik, mely a törmelékből, zűrzavarból, a művészi formájú és kökemény mozaikot megalkossa.

Adja az ég, hogy ez az összefoglaló, szervező és vezető erőt minél előbb, mint arra leghivatottabb testületnek, az ideális célok megvalósítására alakult Csokonai-

körnek működése és tevékenysége szolgál-tassa.

Előbb említett másik, különleges feladatunk megoldása körül — s ez magától érthető, eddig is több szerencsével és sikerrel dolgoztunk.

Csokonai emléke szívünkben nemcsak nem halványul, de mindig fényesebben, világosabban tündöklök.

A Csokonai-kultusz emelését szolgál-tuk azzal is, hogy minden felolvasásunknak volt Csokonaira vonatkozó része. Egyiken az ő sorsának tragikumáról emlékeztünk meg, másikon szép verseiből adtunk előszavakat, s mindeniken a városi daley-let és a Petőfi-dalkör ezúttal is köszönettel vett közreműködésével újra és újra felelevenítettük Csokonainak azokat a régi kedves melódiaju dalait, amelyek ma már az egész országban ismertek.

A Csokonai-kultusz emelését szolgál-tuk azzal is, hogy Csokonainak birtokunkban lévő szép és sikerült arcképét többszörösítve, ezekből a debreczeni iskolák legtöbbjét egy-egy példánnyal megajándékoztuk; továbbá azzal is, hogy Csokonai sirjának rendezését, azután lefénnyképezését elhatároztuk és foganatba vettük, s remélhetőleg nemsokára a világ minden tája felé szálló levelezőlapok fogják ismét és ismét feleleveníteni a mi drága halottunk emlékezetét.

Végül ugyancsak a Csokonai-kultusz-nak szolgáltunk azzal, midőn megszereztük — fáradságtalan buzgalmu első alelnökünköt illeti érte az elismerés annak, — a Csokonai szerelmi költeményei által örökéletűvé vált Lillának arcképét, aki Csokonainak muzsája volt. Ez az arckép, melyet november 16 án, a Csokonai születése napjának emlékére tartott ünnepélyes felolvasó estén mutattunk be Debreczen város közönségének, most már ereklyegyűjteményünk egyik legkedveltebb darabja.

Vége köv.

Városi közgyűlés.

— Ötödik nap —

Nagyon is megessappant érdeklődés mellett folytatta ma Debreczen törvényhatósági bizottsága közgyűlését. Alig harminczan voltak jelen a közgyűlésen, mikor az elnökölő Puky Gyula főispán a gyűlést megnyitotta.

Első tárgy a Csokonai-kör kérelme volt. A kör Csokonainak Bethlen-utczai szülőházát örök használatra kéri átengedni, hogy azt az enyészettől megmentsék és eszményi célok szolgálatában fentartsák a jövődben is.

A tanács javasolja a közgyűlésnek, teljesítsék a kérelmet, de csak akkor ha az elemi iskola ügye rendeztetik, mivel ott jelenleg elemi iskola van ideiglenesen elhelyezve.

Abraham László azt indítványozza, hogy a közgyűlés most még ne határozzon érdemileg.

Freund Jenő dr. szép beszédben partolja a tanács javaslatát. Kegyeletes szavakkal hívja fel a közgyűlést, hogy ilyen kultúrcél áldozatától nem szabad elzárkózni. Debreczennek kötelessége Csokonai emlékét ápolni, megőrizni. Hazafias örömmel üdvözli a tanács javaslatát s kéri elfogadni azt.

Jóna Dániel szinte elfogadja a tanács javaslatát.

A közgyűlés is elfogadja a tanács javaslatát.

Az Erzsébet malom tulajdonosai azt kerik a várostól, hogy a sertés vásártól a

malomig építtessen a város egy iparvágányt, amelynek befektetési költségéből évi 10% megtérítenek.

A tanács javasolja az iparvágány kiépítését. A javaslatot elfogadja a közgyűlés is.

Fried Leo cserepes-pusztai birtokos belvizrendezési ügyében a közgyűlés kérvényező kérelmét teljesítette.

A Dóka-fele föld eladását a közgyűlés kimondja.

A koronázási jubileumi alap képzőművészeti ösztöndíja tárgyában hozott határozatot az érdekeltek a közgyűléshez fellebbezték. A tanács ugyanis a koronázási ösztöndíjra pályázók közül az ösztöndíjat Dávid Endrének adta, illetve ítélte oda. A pályázók közül Zivuska Irén és Tökés Sándor ezen tanácsi határozatot megfellebbezték. A tanács javasolja a fellebbezések elutasítását.

Szentesi János azt indítványozza, hogy Tökés Sándornak adják oda.

Török Bálint javasolja, a közgyűlés utasítsa el a fellebbezést s hagyja meg David Endrének az ösztöndíjat.

Szavazásra került ezután a sor. Első kérdés az, vajjon elfogadja-e a közgyűlés a fellebbezést.

A közgyűlés nem utasítja vissza a fellebbezést, belemeleg az érdemleges tárgyalásába.

Személyes kérdéssel levén szó, elnök elrendeli a titkos szavazást. A közgyűlés azt is kimondja, hogy a döntéshez nem szükséges abszolút, csupán relatív többség.

A szavazás eredménye az lett, hogy Dávid Endre kapott 28, Tökés Sándor 22, Hajdu Béla 15 és Zivuska Irén 5 szavazatot.

A közgyűlés tehát helybenhagyta a tanács határozatát s ő is Dávid Endrének ítélte oda az ösztöndíjat.

A Csokonai nyomda megfellebbezte a tanács ama határozatát, hogy a város papírszükségletének szállítást 3 évre Pongrácz Gézára bizta.

A tanács javasolja a fellebbezés elutasítását. A közgyűlés egyhangulag utasítja el a fellebbezést s jóváhagyja a tanács határozatát.

Tihanyi János megfellebbezte a tanács ama határozatát, hogy a nyulási barakk káptalan bérlete nem neki adatott.

A közgyűlés elutasítja a fellebbezést s elfogadja a tanács javaslatát.

Bernáth Jenő megfellebbezte a tanács ama határozatát, hogy pályázat mellőzésevel az utca tisztítási vállalatot újabb 6 évre Zoltán Hermanra bizta.

A tanács — habár törvényellenesen járt el ez ügyben — mégis azt javasolja a közgyűlésnek, hogy Bernát Jenő fellebbezését utasítsa el.

Freund Jenő dr. nem fogadja el a tanács előterjesztését. Előterjesztésében menti magát a tanács, mert maga is tudja, hogy törvényellenes dolgot követett el. Az tavol áll a valóságtól, amit az előterjesztés mond, hogy t. i. ötet felszólítottak az ajánlat beadására. A tanács nem mentheti semmiképp ezen eljárását. Több ajánkozó is akadt, egyik 3, másik 2000 koronával olcsóbban akarta a tisztítást elvállalni. A tanács tudta, hogy a város milyen anyagi viszonyok között van, nem lett volna joga úgy gazdálkodni a városnak, mikor olcsóbb ajánlatot is kapott. A közgyűlésnek joga van a tanács törvénytelen, jogtalan eljárását megsemmisíteni. Ajánlja, hogy bontsa fel a közgyűlés a szerződést s nyilvános árlejtés útján adja ki.

Komlóssy Arthur kijelenti, hogy ő a nyilvános árlejtés mellett volt. Ő felszólította Bernáthot, mikor nála volt, adja be

mielőbb ajánlatát, mert a tárgyalás Zoltán-nal folyamatban van. Kéri a közgyűlést, hagyja jóvá a megkötött szerződést.

Aczél Géza ajánlja a tanács javaslatának elfogadását.

Abrahám László és Freund Jenő felszólalásai után szavazásra került a sor.

A tanács javaslata mellett szavazott 32, Freund Jenő indítványa mellett 24.

Tehát a közgyűlés szótöbbséggel a tanács javaslatát fogadja el.

A kórházi főorvos orvosi és tisztviselő személyzete továbbá a szolgák fizetésemelést kérnek. Az összes fizetésemelés 3248 koronát tenne ki. A tanács javasolja a fizetésemelést.

Ujfalussy József dr. kórházi főorvos ajánlja a tanács javaslatainak elfogadását, egyben indítványozza hogy a szemészeti osztály vezető orvosának a fizetését is 400 koronával emeljék. A fizetés felemelés nem a hazi pénztár terhére megy.

A közgyűlés elfogadja a tanács javaslatát Ujfalussy pótlásával.

Szűcs Pál és társai debreczeni birto- kukra tulajdonjog bekebelezését kéri. A tanács javasolja a megadást

A közgyűlés nem adja meg.

Kocsár Gábor dr. és neje tanyabirtok- kukra tulajdonjog bekebelezését kéri. A tanács javasolja, ne adják meg az engedélyt.

Abrahám László javasolja a megadást. Vecsey Imre szintén a tanács határozatával szemben javasolja az engedély megadást.

Simonffy Imre nem engedélyezi. A tanács javaslatát fogadja el.

Komlóssy Arthur a tanács javaslata mellett foglalt állást.

A közgyűlés a tanács javaslatát szótöbbséggel fogadja el, vagyis megtagadja Kocsár kérelmét.

Apróbb fontosságú ügyeket intéztek még el, mire a közgyűlést 1 óra után befejezték.

NAPI HIREK.

A református tanítóképző új tanára.

A debreczeni ev. ref. tanítóképző intézetnek egész emberöltőn volt tanára Somogyi Pál, ki mind tudásával, mind puritánságával disze volt a tantestületnek. Egész sereg magyar református tanító került ki a nagyérdemű Somogyi Pál tanár keze alól, a kiknek Somogyi Pál nemcsak a tudományban, de a hazafiságban is példaadó mesterök volt a maga megalkuvást nem ösmerő puritán jellemével és hőtiszta függetlenségi elvével. A magyar református tanügyre, a debreczeni collegiumra valóban veszteség, hogy ez a kiváló magyar tanár nyugalomba vonult. E veszteség fölötti fájdalmas érzésünket nem hallgatjuk el most sem, a midőn a Somogyi Pál tanár székének a betöltését adjuk hírül. A főiskola igazgató tanácsa tegnap töltötte be ezt a tanszéket. Barcsa János nánási gymnasiumi tanárt egyhangulag választották meg. Barcsa még egész fiatal ember, gondoljuk, hogy Rózsa collegiumi pöntárnoknak is rokona, de a protestáns tanügy és vallásirodalom terén kifejtett szorgos munkálkodásával is feltűnt. Nánás város történetéből is könyvet írt. Kivánjuk, hogy a szorgalmas fiatal tanár méltó örökösé legyen a nagyérdemű és puritán Somogyi Pál tanár székének.

A német mappa.

Most már azt kérjük: kire haragudjunk? A cs. kir. közös hadsereg-re-e, mely,

zabot, szénát, szalmát szállító hirdetéseiben a tősgyökeres magyar helységneveket németre nyomoritja, vagy a m. kir. államvasutakra, melynek állomásán német mappák lógnak? Több állomás várótermében a mappák szerint ebben az országban ilyen nevű helységek szégyentelenkednek - Komorn, Erlau, Debresin, Bösing, Landsitz, Gran und — hogy stilszerűek legyünk — so weiter, und so weiter: Kérjük újra: kire haragudjunk most már? Mit varjuk a cs. és kir. közös haseregtől, ha a magyar kir. államvasut is megtűri magyarságunk e meggyalázását? S kérjük: csakugyan tiz esztendő szükséges ahhoz is, hogy magyar földabroszok lógnak minden magyar állami épület falán? Meddig tűrjük még, hogy kétségtelenül, magyar helységneveinket is németül írják, nyomtassák és hirdessék e hazában és e haza határain tul is.

Alispán a bakon.

Hajdanában, még nem is olyan régen, igazán nagy ur volt Magyarországon az alispán, a vármegye urainak feje, egy valóságos kiskirályság hatalmas kormányzója, első az első között. Tekintélyével arányban állott önérzete is, a mely tiszteletet követelt mindenkitől, kicsinytől és nagytól egyaránt. De hajh, régi dicsőségünk immár eltűnt az éji homályban, megváltozának mindenek: a vármegyei önkormányzat helyébe a vármegyei bürokrácia lépett, s a kiskirály alispán helyet adott ősi székében az alázatos hivatalnoknak, akinek sorsa közvetlen főlebbvalója, a mindenható főispán kezében van. Egy csöppet sem csodálkozunk tehát rajta, csak csöndes rezignációval olvassák, amiről nagy megbotránkozással ad hirt a Máramarosi Ujság, hogy a máramarosi alispán a napokban, mint az ottani főispán vendége, a főispáni hintó bakján, a vármegyei hajdu helyén parádézott végig a vármegyei közsé- geken.

Gazdasági bizottsági ülés.

A debreczeni ev. ref. egyház gazdasági bizottsága f. hó 3-án, délután 3 órakor, az egyház tanácstermében ülést tart.

Rákosi Viktor képes levelező lapjai.

A Londonban időző Rákosi Viktor képviselőnek lapunk tegnapi számában emlékeztünk egy küldött levelezőlapjáról. Ezen a londoni levelező lapon a gondos és figyelmes honatya szólalt meg, a ki a távolból is szeretettel üdvözölte nánási kerületbeli hű választóit. Most szóban forgó képes levelezőlapján már azonban Sipulusz ragyogtatja az aranyként tiszta humorát. A londoni levelező lapon ugyanis, mely a világhírű gazdag angol bank palotáját ábrázolja és mutatja be, rövidesen ennyit írt Sipulusz: „Itt küldöm az angol bankot. Nekem nem adott!... Rákosi Viktor.” A nánási komájának küldte ezt a kevésbé vigasztaló levelet Sipulusz, aki pedig megérdemelte volna, hogy a pennáját igazi arannyal aranyozza meg az angol bank.

A főispán kinevezései és a közgyűlés vége

A mai közgyűlés befejeztével a főispán kinevezte Nagy Sándor ügyvédet tiszteletbeli főügyésszé, dr. Dóczy Emil ügyvédet pedig tiszteletbeli alügyésszé. Hitelesítés holnap, szerdán délelőtt 10 órára tüzetett ki.

Nyugalomba vonult igazgató.

A debreczeni felső kereskedelmi iskola igazgató tanára, Bayer Ferencz dr. nyugalomba vonul. Már régi elhatározott szándéka volt ez Bayer igazgatónak, akinek maradandó érdemei vannak a debreczeni felsőkereskedelmi iskola nevelése és fejlesztése körül. Bayer igazgató a nyugdíjazása iránti kérvényét már régebben benyújtotta a Kereskedő Társulathoz, mely azt három nappal ezelőtt el is fogadta. — Azonban e nyugdíjazásnak nincsen semmi olyan szenzációs háttere, mint amilyent egyik reggeli lejtársunk egy e nyugdíjazással éppenséggel össze nem függő hírében sejtetni enged. A tény az, hogy egy érdemes tanár, a hosszú, sikeres pályafutás után pihenésre vágyik, nyugalomba vonul. Ezen értesülésünket illetékes helyről vettük.

Debreczeni lelenczház.

A debreczeni lelenczház ügye közeledik a megvalósításhoz. Némethy Károly dr. belügyminiszteri tanácsos és Ruffy Pál dr. kormánybiztos már helyszíni szemlét is tartottak. A nagyerdőt és a régi sertésvásártértekintették meg, amely helyek egyikén helyezik el a lelenczházat. A megejtett szemle után bizalmas értekezlet volt, a melyen a miniszteri megbízottakon kívül Puky Gyula főispán, Bakonyi Samu orsz. képviselő, Aczél Géza főmérnök, Kenézy Gyula dr. és Rásó István főispáni titkár vettek részt. Az értekezlet határozottan nem döntött a lelenczház végleges helye fölött. — Még tárgyalni fogják.

Miniszteri elismerés.

Mint tudósítónk értesít: A püspök-ladányi kir. járásbírósgazd. ez évi időszaki megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyvbe betekintés után a kir. igazságügyminiszter ur az ügymenet és kezelés tekintetében tapasztalt rend- és haladásért egy a bíróságnak egyetemlegesen, mint a bírósági tagoknak külön-külön elismerését fejezte ki, s ezt az érdekelteknek hivatalosan tudomásukra is juttatta.

A debreczeni tanári kör a szabadkai tanárgyűlésen.

Az országos középiskolai tanáregyesület Szabadkán tartja ez idén közgyűlését. Az egész országból számosan készülnek a gyűlésre, melynek tagjait Szabadka városa ismert vendégszeretetével fogadja. A debreczeni tanári körnek egész tisztikara és több tagja jelentkezett a gyűlésre, úgy hogy Szabadkán egy kis debreczeni kolónia fog egybegyűlni. A szerdai reggeli gyorsvonattal a következők utaznak Szabadkára: Dóczy Imre körelnök, Várady Károly alelnök, dr. Nagy Zsigmond pénztáros, dr. Kardos Albert titkár, dr. Gulyás István, Kulcsár Endre, dr. Peczkó Ernő, Török Péter ev. ref. főgimn. tanár, dr. Horvay Róbert, Kovaliczky Antal, Pogány Kornél, Virányi Gyula főrealisk. tanár, és Fazekas Sándor főrealisk. igazg. Több tanár a nejét is magával viszi a közgyűlésre és a gyűlést követő kirándulásokra.

Betörések a főtéren.

Az aszfaltos, gázlángos debreczeni fő-fő piacz utca közbiztonságára szo-

moruan jellemő az itt elmondandó eset. A bakteres világban sem mindig esett meg ilyesmi. Főtéri ékszer és órás üzletek betörésével próbálták szerencsét ama bizonyos vakmerő, de a jótékony ösmeretlenség homályában rejtőzködő betörők. Gasparik és Kurián órás mesterek, továbbá Kostya ékszerész üzletéinél próbálták szerencsét. Gaspariknál és Kuriánnál sikeresen működtek, az utcai óratartó szekrényeket feszítették ki és Kostyánál is ilyen szekrényt feszítettek le, de az utóbbi helyről nem raboltak el semmit, valószínűleg megriasztották őket, hanem Gaspariktól, Kuriántól több darab órát raboltak el. A rendőrség három faczér lakatossegédre gyanakodik, a kik után nyomoznak is. E betörések híre már a kora reggeli órákban elterjedt a városban és ha már a főhelyen megtörténhetett ilyesmi, akkor a rendőrség felől nagyobb garázdaságokra is ellehetünk készülvé. Tessék szaporítani az őrszolgálatot teljesítő rendőrlegények számát.

Halálozás.

Sulyos csapás érte Dezső László t. r. fogalmazót. Fialat neje, tegnapelőtt hosszas szenvedés után elhunyt. A halálesetről a következő gyászjelentést vettük: Mély fájdalommal tudatjuk, hogy felejtethetlen jó feleségem, drága jó anyánk, leányunk, testvérünk Dezső Lászlóné sz. Kiss Róza f. évi június hó 29-én, éltének 32-ik, boldogházassága 10 ik évében, hosszu szenvedés után imádott családjá köréből csendes halállal elköltözött. Drága halottunk tetemei f. évi július hó 1-én d. u. 5 órakor fogtak a Péterfia-utca 69. számú családi háztól a Péterfiai temetőben a haznal tartandó ima után örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre rokonnainkat, barátainkat és jóismerőseinket bánatos szívvvel meghívjuk. Debreczen, 1902 június 30. — Bánatos férje Dezső László. Gyermekei: Margitka és Emike és a rokonok. Béke lengjen porai felett!

A Csokonai-kör a csurgói tanuló ifjuságnak.

Említettük, hogy a csurgói ev. ref. gimnázium érett ifjai meghívták a Csokonai-kört táncmultságukra, melynek jövedelme a Csurgón felállítandó Csokonai-szobor javára van szánva. A Csokonai kör ez alkalommal 5 koronát küldött felülfizetésképen a szives figyelem némi viszonzásául és a csurgói tanuló-ifjuságnak a nemes czél felé való további buzdítására.

Elefántból — szunyog.

Ezt is rálehet mondani egy a városban elterjedt szenzációs híre, hogy tudni illik a felső kereskedelmi iskola érettségi vizsgáján a tanügyi kormány képviselője ojan természeti svindlit fedezett fel, miszerint hét tanulót egy évre, hét tanulót szeptemberre kellett visszavetni újabb érettségi vizsgára. A mi értesülésünk szerint szunyoggá lohad ez az elefánt; mert csupán két érettségis tanulót büntettek meg elkövetett visszaélés miatt visszaéléssel és pedig egy diákot egy évre, egy másik diákot fél-évre vetettek vissza.

Hazafias istennyila.

A hazafias menykőnek, mely a gyulafehérvári vár ormáról letépte a fekete-sárga lobogót, úgy látszik híre terjedt a felsőbb régiókban, hová elhatott a magyar nép epekedő hívása. Egy felvidéki lapban olvassuk ma e következő hirt:

Memento . . . Turócszentmártonban a mult napokban nagy zivatar dühöngött, mi közben a menykő becsapott a „Národnie Noviny“ épületébe, illetve Mudrony Pál házába, a pánszláv apostolok találkozóhelyébe. A ház férfi lakói szerencsére éppen akkor megyei gyűlésen voltak.

Ilyen az ő szerencsájuk, helyesebben a mi szerencsénk.

Délutáni szünet az üzletvezetőségénél.

A máv. debreczeni üzletvezetőségénél a mai naptól, a hivatalos órák reggel 8—2 óráig tartanak. Ezen újítás is a népszerű Tolnay Kornél üzletvezetőtől ered, s ezzel az összes hivatalnok karnak régi óhaját teljesítette az üzletvezető. Ajánlatos volna ezen újítás más hivatalokban is, különösen így a tikkasztó nyári meleg időben.

Kossuth Lajos pohara a kolozsvári ereklyemuzeumban.

Kolozsvár városában immár a harmadik pohár van olyan, a melyet Kossuth Lajos egykor ajkaival érintett. A harmadik poharat Kreith Béla gróf egy díszes selyem béléstokban most ajándékozta a kolozsvári orsz. történelmi ereklye muzeumnak.

A pohár talapzatán ez a felirat áll:

Bizonyitom, hogy ez a pohár Magyarország volt kormányzójának, Kossuth Lajosnak; szeretett bátyámnak tulajdona volt.
Budapest, 1898. szept. 25.
Rutkayné
Kossuth Lujza.

A pohár, mely drága ereklyét képez, pezsgős pohár. A poharat a Leiningen gróf íróasztalának fiókjába helyezték el, őrizet végett.

Az angol király betegsége.

A londoni táviratok mind megegyeznek abban, hogy Edvárd király gyógyulóban van. annyira javult az állapota, hogy külön az ő számára szerkesztett pamlagra fektették s este óvatosan visszatették ágyába. De ma reggel ismét a pamlapra kívánczozott s órák hosszáig elbeszélgetett családjával. Ezentul csak délelőtt tíz órákor és este hét órákor adnak ki róla orvosi jelentést. A királyné azt táviratozta annak a dán ezrednek, a mely az angol király tulajdona, hogy Edvárd királyt szeptemberben fogják megkoronázn. A királyné folyton a betegnél van. Minden zajt távol tartanak. A királynak nem mutatnak meg semmiféle levelet s nem foglalkoztatják oly kérdésekkel, melyek államügyekre vonatkoznak. Néha nála vannak gyermekei, de csak rövid időre. A beteg bátorsága és türelme csodálatra méltó. A sebre, a mely igen mély, naponta legalább — kétszer tesznek új köteléket. A bekötés nagy fátálmát okoz a királynak. Barlow, Laking és Treves orvosok a műtét óta csak nagyon ritkán és rövid időre távoznak a palotából.

Hírek a kollegiumból.

A főiskolának három tanára nyert fizetésemelést a tegnapi igazgatótanács ülésén. A 3600 koronás fizetési fokozatba Karai Sándor, a 3200-ra dr. Gulyás István főgymnasiun, a 2800 koronásra Nagy József tanítóképzési tanárok vétettek fel. — A főiskolai igazgató tanács tegnapi ülésén Harsányi Pal eskü tflügyelöt, vezett theológust a református főgimnazium segédtanárának választotta meg. Harsányi szeptember elején foglalja el állását. — Bosznay Sandor rajztanárnak, neves festőművésznek a kollegium igazgató tanácsa a jövő évre szabadságidőt adott. Helyettesítik. Bosznay egy 4600 koronás allami ösztöndíjjal külföldi tanulmányokra megy.

Kossuth szobor a Délvidéken.

A délvidéken, ahol a szabadságharcnak sok véres eseménye folyt le, szobor fogja hirdetni Kossuth Lajos dicső emlékét. Torontál-Vásarhely, Torontál vármegyének ez a tiszta magyar közsege, ugyanis mozgalmat indított, hogy Kossuth Lajosnak a Délvidéken szobrot állítson s már eddig is meglehetősen szép összeg gyűlt össze a hazafias ezre. A szoborbizottság, mely már régebben megalakult, most lelkes hangú fölhívást boesátott ki a Délvidék hazafias lakoságához, hogy járjon a szobor-állapításhoz. Hat a debreczeni Kossuth szoborról mikor hull le a lepel?

Bácsú.

A következő sorok közlésére kértünk fel: A mármaroszigeti törvényszékhez történt athelyeztetesem folytán Püspökladányból elköltözöm, itt hagyom azon helyet, a mely 18 éven át kellemes hazát, edes otthon nyújtott. Miatán nem áll módomban egy helybe, mint a járásbírósg területén lakó számos barátom, jóakaróm, de főképpen a nagy közönségtől, melynek hivatalos állásommal fogva szolgálatban állottam, — személyesen elbucsnam, ezton mondom „Isten hozzád” azon kérelemmel, tartanak meg egy engem, mint családomat jó indulatú emlékezetükben, úgy mint mi nem szününk meg soha tisztelettel Önökre gondolni P. Ladány 1902 július 1. Fűzi Kalmán kir. telegkönyvezető.

Ügyvédek az újságban.

Az egyik aradi ügyvéd, ki az ügyvédeknek az újságban való szereplése ellen mozgalmat indított, az A. és V.-ben így nyilatkozik: „Az ügyvédi kar egyik tagjának sem lehet kifogása az ellen, hogy a szerkesztőség, avagy annak bármelyik tagja valamely ügyben eljár ügyvéd működéséről dicsőítőleg, vagy elismerőleg nyilatkozzék és hogy a bíróságnal előfordult ügyeket aszerkesztőség közölje. Az indítvány egyedül azt tárgyalja, hogy az ügyvéd ama ténykedését, amennyiben az általa képviselt ügyeket önmaga közli s a közleményben működését dicsőíti, az ügyvédi kar tekintélyével s az ügyvédi tisztesseggel megegyezhetőnek nem tartja s a mennyiben ez reklámszerűen üzetik, az indítvány már eleve elvi jelentőségű határozatot provokál azirant hogy az ilyen esekemény a tiszteséges verseny rovására megyen, az ügyvédi kar tekintélyét s rti s mint ilyen, fegyelmi eljárásra alkalmas.

A „Dréher” sörcsarnok

nagy és kiválóan kellemes udvarkerjé en holnap azaz szerdán este Riez Károly személyes vezetésével az ő teljes zenekarra hangversenyez. Vacsora különlegességek és tisztán kezelt italok valamint figyelmes kiszolgálásról Márkus Jenő vendéglős jóhírneve kezkesedik.

Nyilatkozat.

Egy év óta tartó makacs gyomorhajom már a harmadik láda szolyvai viz küldeményével rohamosan javul és étvágyam folyton növekszik. Zih Pál máv. hivatalnok Tisza Ujlak.

A szolyvai ásványviz kitünő üdítő ital. A savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

Epizódok a búrok szabadságharczából.

A búrok regés küzdelmeit örökké fentartja a világ történelem. 300 ezer angolral küzdöttek és 140 ezernyi zsoldos pusztult el e szabadságharcban melynek néhány jellemző epizódját mi is elmondjuk angol lapok nyomán.

I.

(Krüger unokája.)

Transwaal köztársaság elnöke midőna búrokat fegyverre szólította, a családjaból mutatta meg példaként, mint kell szolgálni a hazát és szabadságot, ha ellenség fenyegeti. Az öreg Krüger Pal összehívta családját és felszólította a férfiakat, hogy foglaljanak fegyvert a haza védelmére.

— Tudjuk mi a kötelességünket apám, mondta a legöregebb Krüger-fiu. Harmincz-hatan vagyunk férfiak, akik elbírnak a puskat, valamennyien elmegyünk.

Krüger apo meghatottan szorongatta az unokái kezét.

— Búszke vagyok rátok.

Mialatt Krügernek a fekete kávé hordozta körül, az elnök legkedvesebb unokája, a tizennégy éves Krüger Mózes hizelegve kérte meg a nagyapját: és úgy sugta a fülebe:

— Nagyapó, én is elmegyek a háborúba, Lóni jól tudok és szíve-ten áldozom az életemet a hazáért. Engedjen el engem is.

— Derék fiu vagy, elmehetsz — mondta Krüger apo és megcsókolta a gyereket.

El is ment a kis Krüger Mózes a sepréggel. Az elandslageti ütközetben megsebesült. Az 5. lancier ezred egyik katonája a szuronyával ezután is megsebezte a sebesült gyermeket.

A német vörös kereszt orvosai találták meg a halottak közt. Mindent megtettek, hogy a gyerek életét megmentsek, de már érezte a közeli halatát.

Még csak a nagyapját szeretném látni.

Vigyének Pretóriába. Tegyek meg ezt a kivánságomat, ugyis ez az utolsó.

Mikor ezt megígérték neki, megkönnyebbült a fiu s környezetének elmondta az 5. lancier ezred rettenetes kegyetlenségét. Ezek a durva angol katonák ugyanis egyetlen sebesült burnak sem kegyelmeztek, hanem irgalmatlanul leszúrták őket.

— Ezt ne le edjétek el honfitársaim, mondta a hős gyerek, akit a még aznap induló vonaton akartak Pretóriába szállítani.

Iszonyatosan szenvedett a fiu, de némán tűrte a legnagyobb kínokat. A német orvos könnyezve nézte.

Repült a vasparipa a transwaali síkvonalon.

— Két óra múlva Pretóriában leszünk, mondta az orvos.

— De én nem élek már addig, sóhajtott föl a fiu. Ne rázza a fejét orvos ur, én érzem.

Tényleg perczről-perczre rosszabbul lett, szemei is kezdtek megüvegedni. Az orvos és ápolók, meg a vonaton utazó sebesültek könyezve álltak körül a haldoklót, a ki az utolsó ejet összeszedve fölemelte fejét.

Mondják meg a nagyapámnak, hogy szívesen halt meg a kis unokája a haza szabadságáért.

Mosoly vonult végig az arcán. A keze lehanyatlott, a szemei megtörték s a vonat halottat vitt a pretóriai vasuti állomásra, a hol Krüger apo várta a legkedvesebb unokáját.

Nézte-nézte a kis halottat könnytelen szemekkel. Az orvos elmondta neki, mit izent a haldokló. Az elnök csak nézett maga elé, de szólni nem tudott.

Másnap temette Krüger az ő drága halottját. Egyszerű temetés volt ez, minden pompa nélkül való, de ott volt egész Pretoria. A sírgödör előtt maga Krüger mondta a bucsuztatót.

— Boldogok, akik a haza szabadságáért halhatnak meg — ezzel kezdte beszédét, majd egyre erősbülő hangon folytatta. Mint a vészharang kongása, olyan volt minden mondata. Velőlkig ható szónoklatát pedig így fejezte be: „Az a fájdalom, hogy legkedvesebb unokám a szabadságért halt meg; megaczelozta a szívem, lelkemet pedig az a biztos tudat tölti el, hogy az ilyen hőfehér lelkű, artatlan vértanuk sírján a szabadság virága fog nyilni.”

IRODALOM.

Egy kiközösítésről

A dr. Huszar János által szerkesztett Szeged és Vidéke című politikai napilapból vettük át az alábbi cikket és nyilatkozatot:

Ijabb Möricz Pál levele

a Dugonics Társaság kiközösítő tervéről.

Ijabb Möricz Pál kitünő kollegánk, a magyar irodalomnak nemzeti érzesben és magyarságban kiemelkedő munkása ma levelet intézett hozzánk, melyben hozzászól a D. T. szépirodalmi osztályának azon törekvéséhez, mely egy bizonyos paragrafusba kapaszkodva, őt a Társaságból ki akarja közösíteni.

Az érdekes levél, melyet Möricz Pal lapunk felelős szerkesztőjéhez intéz, következőképpen hangzik:

Kedves Baratom!

Becses lapodból értesültem, hogy a Dugonics társaságban mozgalom indult meg az én esekélyemnek ezen irodalmi társaságból való kiközösítésére. Miért? Mert a társulat főtitkara, illetőleg az irodalmi osztály t. elnöke, Balassa Ármia doktor nyilatkozata szerint nem feleltem meg a társasággal szemben vállalt kötelességemnek.

Ezen, a becses lapodban megjelent nyilatkozatra volna néhány szavam. Nem azért, mintha talán a legcélelyebb mértékben is le kemre venném az eljárást, tapasztaltam már ennél külömb eljárásokat is; de a kötelességszegés vádját nem hagyhatom szó nélkül.

Mindenek előtt azt jelentem ki, hogy soha nem volt ambicióm ezen társaságba emeltetni, noha — egyébként — számos érdemét szívesen ösmerem el. Soha nem kertem fei senkit, hogy a társaságba magukhoz emeljének, sőt még engem kapacizáltak az illetők, hogy hagyjam megtörténni a dolgot, én csupán hallgassak. Ekkor gondoltam: ezt a dicsőséget is kiállom valahogy, hallgattam. Azután így választottak be

engem a Dugonics-társaságba. Akkor még oly jámbor voltam, azt hittem, irodalmi munkásságomat akarják méltányolni. Most azonban kiderült, szó sem lehet erről.

Mert hisz én azóta fokozatosan folytattam az irodalmi tevékenykedést. Azóta több könyvem jelent meg. Már olyan — amilyen, de mindenesetre őszinte, jóindulatu magyar könyvek. Ez azonban — úgy látom — a tisztelt író társaságnak mind semmi és szelintők renyhén „hallgattam”, mert máiglan sem utlem oda bodrozott hajjal a felolvasó székbe.

No már — nagyon szépen kérem — én a társulattal szemben nem tettem semmiféle fogadalmat, legkevésbé arra, hogy felolvasó médiumnak csapjak fel. És ha a t. szépirodalmi társaság (vagy osztály) jeles 17 dik § a szerint ez a mérvadó, nem pedig a kifejtett irodalmi munkásság, ekkor természetesen még könnyebb szívvel válok meg ettől a nem keresett megtiszteltetéstől. Engemet egész hidegen hagy, hogy a Dugonics-társaság 17. paragrafusos urai uti laput kötnék a talpam alá . . . A fogfájás jóval kellemetlenebb: mégis eivisel az ember. Én is, a teremtő Istenem dicsértessék érte, jó erőber, friss munkakedvben, emelt fővel haladok tovább az utamon és hogy az általam oly nagyon, olyan igazán, oly őszintén becsült szegedi polgárság iránt is kimutassam változatlan szeretetemet és hálám csekély jelét, jelezem neked, hogy a szegedi öspolgárságra vonatkozólag még ez év folyamán vaskos krónikát adok ki. Most rendezem sajtó alá a művet.

Ezen soraim szíves közzétételét kérve, az eddig tapasztalt pártatlan jóindulatodat köszönve, vagyok régi barátod

Debreczen, 1902. június 19-én
ifjabb Móricz Pál,

író, a Debreczen fel. szerkesztője.

Mindaz, ami té nyeket Móricz Pál elmond. bizonyításra nem szorul. Csupán annyit jegyzünk hát meg, hogy épen most jött ki a sajtó alól egy újabb regénye, a „Kurta-nemesek földjén”, amelyhez hasonló erős magyar könyv mostanában nem volt a kezünkben. Ezt a művet legközelebb irodalmilag is méltatni kívánjuk; itt csak azt említjük meg, hogy mi Móricz Pált hibái dacára is olyan erőteljes írói egyéniségnek tartjuk, aki Magyarország ifjabb írói nemzedékében iskolát van hivatva csinálni és tessék elhinni, csinál is.

De talán ezzel nem érdemelte meg azt a rideg eljárást, amelyben a D. T., eddigelő példátlanul, éppen őt kívánta részesíteni.

CSARNOK.

Vaterloo.

Erckmann—Chatrián elbeszélése után fordított a: **ifjabb Móricz Pál.**

Ez az általános öröm ujongás őt vagy hat napig tartott. — Ismét a régi, öreg polgármestert ültették a polgárnagyi székbe a néhány hó előtt elcsapott hivatalnok sereggel. Az egész város népe, a hölgyeket sem véve ki, kis, háromszinű kokárdát tűzött fel. A varrónők a piros, fehér és kék szalagokból alig voltak képesek elegendő csokrot kötni s varrni. A kik azelőtt a korzikai vérszopó farkast szidalmazták, most a buga fejű király, XVIII dik Lajos ellen szitkozódtak. Márczius 25-dikén Tedeum ot tartottak.

Az egész helyörség, mint a tisztviselőkar diszben pompázott.

Tedeum után nagy ünnepi lakoma volt. A szép időben ismét kinyitlak „Metz városa” ablakai és függőlámpák világították a termeket. Estendet magam is kísértáltam Katiczával, hogy e szép látványosságokban mi is gyönyörködünk. A hosszú fehér asztal mellett a diszruhás katonatisztek sugárzó jókedvel barátkoztak a fekete frakkos polgáriakkal. És hol a polgármester, majd az egyik tanácsos, vagy az új várparancsnok Brancion ur állottak fel és üritettek poharat a császár, a miniszterek Franciaország, a béke, a győzelem sikereire és így tovább.

A poharak kocintására az ágyuk dörgeése morajlott kívülről, és másfelé is mindenhol mulatozott a nép. Mert így van ez már az emberi életben, a felkelő napot imádják, dicsöitlik, a ki elbukott: guny, csufság annak az osztályrésze.

De mintha maga a császár mégsem akarta volna az időt mulatozásokra fecsérelni. Az újdonságok ugyan az ő felsége békés törekvéseit kürtölték, hogy egyebet sem kíván, mint ipósával, Ferencz császárral kibékülve, családját viszsanyerhesse. Hogy Mária Lujza és a római királ hazagyöjjenek . . . És hogy már várják is őket . . . Igen ám, de közben Pfalzburgba is megérkezett a parancs, hogy az erődítések rendbe kell hozni. Két éve még száz órányi távolságra feküdt Pfalzburg a határtól Nem sokat gondoltak vele. Bástyái omladoztak. Sánczarkai betöltöttek. A fegyvertarban csupa régi, hasztalan, XIV dik Lajos király idejéből való szakállas puskák rozsdásodtak. A nehéz ágyukat egész csapat lóval is alig lehetett tova mozdítani. A voltaképpeni fegyverházak Drezdában, Hamburgban, Erfurtban voltak; ámde, noha mi nem mozdultunk helyünkben, a határ most csak tíz óra járásnyira volt tőlünk és így az első bomba, gránat zápor fölöttünk viharozott volna el. Naponként érkeztek az újabb és újabb rendeletek, melyek szerint a bástyákat helyre kell állítani, a sánczarkokat kikell tisztítani, és a régi rozsdás szerszámokat jó karba kell tenni.

(Folyt. köv.)

Nyiltér.

Táncz-intézet.

Van szerencsém az igen tisztelt szülék becses tudomására hozni, hogy a „Korona” című tánczteremben (csapó-utca 17.) július hó 2-án, szerdán az iskolai szünidőre (július és augusztus)

Táncztanfolyamot

nyitok, kizárólag tanulóknak részére.

felöltötteknek este 8 tól 10-ig) hétfőn, szerkisebb növendékeknek d. u.) dán és pén. 5-től 7-ig.) teki napon.

Iparos coloné jul. 10-én, csütörtökön nyílik.

Tanórak: kedd, csütörtök és szombat este 8 órától 10-ig.

Tandij: 5 forint

Beiratásokat elfogadok a mai naptól lakáson bármely időben, vagy este a tánciskola helyiségében. — Lakás csapó-utca 17.

Teljes tisztelettel

Schaf János

tánczitanító.

Uradalmi tea-vaj gf.

Desseffy uradalmából naponta friss kilója 1.20. Kapható Czeglédy és Poigárnál.

Szép bajusz

nyerhető rövid időn a híres „Hajdusági pedró” használata által. Egy doboz 40 fl. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Épület és mulakatos műhely áthelyezés.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséget, hogy 7 év óta fennálló vállalatomat Reáliskola utcáról **május hó 1 től** tetemesen megnagyobbítva

Deák Ferencz-u. 22 sz. alá helyeztem át.

Elvállalok e szakmába vágó munkákat, vasrácszat, vaskapu, takaréktűzhelyek (felelősség mellett) szóval minden építkezési munkákat.

A midőn a n. é. közönség eddigi pártfogását megköszönöm, ígérem, hogy a jövőben és mindég elvem csak az lesz, hogy jó és pontos kiszolgálással bizalmat továbbra is biztosítsam.

Kérve szíves pártfogását, tisztelettel

Preizler Mór

épület és mulakatos mester.

Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölk. Költségvetés bérmentve.

Valódi

tajtékpipák

és szipkák

legjutányosabb árban kaphatók

Szent-Királyi Tivadar
műiparáru üzletében.

Van szerencsénk értesíteni a n. é.

öröltető és daráltató gazda-közönséget,

hogy a diószegi uton a

dohánygyárral szemben

fekvő, ujonnan berendezett

Erzsébet malom

működését megkezdte és ott sima és kereskedelmi őrlést tengeri és árpa darálást jutányos áron pontos kiszolgálás mellett reggel 5 órától este 8-ig elfogad.

Teljes tisztelettel.

„Erzsébet” malom

Weisz Sándor és Társai.

Divatos

Női mosó ruhaszövetek,
Batistok, Zephirek,
Áttört kelmék,
Sima szines angol vásznak,
Cosmanosi szintartó,
Indisch-foulard Savannah,
Chiné csikos és koczkás vásznak:

m é t e r e 27 krajczár és 32 krajczár.

Szerb és Csalány vásznak
15 krtól 22 krig.

Turista ingek nagy választékban

Szabó Lajos fiai czégnél
Debreczen Rózsatér.

Elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép-kályhák

leszállított árak mellett

továbbá :

Főzőedények, takaré-konyhák, épület-vasalások, gazdasági
eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek, töltények

nagyválasztékban
a legjutányosabb árban

kaphatók :

KOVÁCS GYULA vasüzletében

a »Bika« szálloda mellett.

Értesítés.

A cs. és kir. 7. hadtest csapatjai számára 1902. évi szept. hó 1-től 1903. évi aug. hó 31-ig szükséges széna, zabos abrakbábó, alomszalma, ágyszalma, tűzifa és szén és részben zabnak ajánlati tárgyalás útján való biztosítása kiíratik.

Tekintettel az egyuttal a fősolgabírói, a városi (fő) kapitányi, a községi hivatalok, gazdasági egyletek, kereskedelmi és iparkamarák és a cs. és kir. katonai állomásparancsnokságokhoz több példányban küldött és ezen kívül falragaszok útján közhírré tett hirdetményekre, továbbá hivatkozással a temesvári, aradi, nagyváradai és szegedi katonai élelmezési raktáraknál d. e. 9—11 óráig betekinthető és ivenkint 8 fillérért kapható szállítási feltételek füzetére, e helyen még a következők tétetnek ezennel közhírré :

A tárgyalás megtartatik				Az évi szükséglet a cs. és kir. csapatok számára körülbelül								
mely napon	mely állomás és hivatalban	mely állomás számára	mely időtartamra		zabból	szénából	zabos abrak bábó	alom-szalmából	ágy-szalmából	szecska-szalmából	kemény tűzifából	kőszénből
			től	ig								
1902. évi július hó 15-én d. e. 10 órákor	Temesvárott	Temesvár	1902. szeptember hó 1.	1903. augusztus hó 31.	—	9655	700	5518	1110	186	5891	24
		Fehértemplom			—	—	—	—	—	1406	—	
		Karánsebes			153	125	—	77	135	—	507	—
		Nagy-Kikinda			—	—	—	—	—	—	259	900
		Nagy-Becskerek			153	125	—	77	132	—	416	—
		Lugos			—	—	—	1211	93	—	278	—
		Pancsova			123	100	—	61	120	—	312	—
1902. évi július hó 18-án d. e. 10 órákor	Aradon	Arad vár és város	1902. szeptember hó 1.	1903. augusztus hó 31.	—	5277	2000	4491	674	—	2000	1020
		K.-Szt.-Miklós			—	4002	—	2184	81	—	172	—
		Békés-Csaba			154	124	—	77	132	—	480	—
		Szeged			—	—	—	—	—	—	1678	250
1903. július 15-én d. e. 10 órákor	Nagy-Váradon	Nagyvárad	1902. szeptember hó 1.	1903. augusztus hó 31.	—	10620	—	6260	850	—	—	3300
		Debreczen			—	7300	—	4500	500	—	1300	1200

Temesvárott, 1902. évi június hóban.

A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostáival szemben.